

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6412/2023
22.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Стефан Вељковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде – Основно јавно тужилаштво Врање – МУП РС- Полицијска управа Врање, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Лесковцу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3370/22 од 24.11.2022. године, у седници одржаној 22.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3370/22 од 24.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П 2136/19 од 11.08.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због измакле користи (добити) због необављања такси делатности у периоду од 20.05.2016. године до 10.04.2017. године исплати укупан износ од 532.150,55 динара, у опредељеним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе наведено у том ставу. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете на име умањења вредности возила, односно амортизације возила, за период од 20.05.2016. године до 10.04.2017. године исплати 46.490,36 динара, са законском затезном каматом почев од 11.08.2022. године, као дана пресуђења, до исплате, док је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу захтева за исплату законске затезне камате почев од 10.04.2017. године до 11.07.2022. године, као и у делу којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете на име поправке возила, резервне опреме, делова и шлепања возила исплати 82.170,00 динара, са законском затезном каматом почев од 10.04.2017. године до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 167.172,00 динара, при чему се на трошкове заступања у износу од 78.000,00 динара обрачунава законска затезна камата почев од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Нишу је пресудом Гж 3370/22 од 24.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Врању П 2136/19 од 11.08.2022.

године у ставу првом, у усвајајућем делу става другог и у ставу трећем изреке (означен бројем четири), тако што је ставом другим изреке одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете због измакле користи (добити) због необављања такси делатности у периоду од 20.05.2016. године до 10.04.2017. године исплати укупан износ од 532.150,55 динара, у појединачно опредељеним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе опредељено у том ставу, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да суд обавезе тужену да му на име умањене вредности возила, односно амортизације возила за период од 20.05.2016. године до 10.04.2017. године исплати 46.490,36 динара, са законском затезном каматом почев од 11.08.2022. године, као дана пресуђења до исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати 87.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију, побијајући је из свих законских разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20) и оценио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ни повреде из става 1. тог члана пред другостепеним судом, које би могле да утичу на доношење законите и правилне одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, Основно јавно тужилаштво у Врању је 20.05.2016. године поднело кривичну пријаву КУ бр 549/16 против тужиоца због постојања основане сумње да је извршио кривично дело недозвољени прелазак државне границе и кријумчарење људи из члана 350. став 3 а у вези става 2. КЗ РС. Тужиоцу је ово дело стављено на терет, јер је затечен како својим такси возилом обавља превоз пет лица из Авганистана на путном правцу од Прешева према Врању. Том приликом је од тужиоца, уз потврду о привремено одузетим предметима бр. 13/16 од 20.05.2016. године, одузето путничко моторно возило марке „Ford“ типа „...“, регистарске ознаке ... са кључем и саобраћајном дозволом. Наредбом Основног јавног тужилаштва Врање од 07.06.2016. године покренуто је спровођење истраге против тужиоца због наведеног кривичног дела. Тужилаштво је наредбом од 03.04.2017. године одустало од кривичног гоњења, након чега је возило враћено тужиоцу 10.04.2017. године, уз издавање потврде о враћеним предметима. Тужилац је у регистру предузетника Агенције за привредне регистре регистрован као власник радње за обављање такси превоза почев од 25.11.2011. године па надаље. Према налазу и мишљењу судског вештака економско – финансијске струке, висина изгубљене зараде тужиоца због необављања ауто такси делатности у периоду од 20.05.2016. године до 10.04.2017. године, према подацима о просечним бруто зарадама за групу делатности 49 – копнени саобраћај, региони јужне и источне Србије, износи укупно 532.150,55 динара. Према налазу мишљењу судског вештака машинске струке, висина амортизације возила, утврђена као разлика између вредности возила на дан његовог одузимања и на дан враћања тужиоцу, износи 2%, односно 46.490,36 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао тужену да му накнади штету на име измакле користи, као и на име амортизације возила, за период од 20.05.2016. године до 10.04.2017. године, закључивши да је тужена одговорна за насталу штету у смислу одредби члана 154. став 1, 158. и 172. Закона о облигационим односима, те да је у смислу члана 185. став 1. и став 4. зог закона дужна да тужиоцу ту штету накнади. Закључак је првостепеног суда да су органи тужене предметно возило тужиоцу неосновано одузели и да је услед таквог поступања тужене наступила штета на возилу, те да тужилац у наведеном периоду није могао да остварује право на рад и обавља такси делатност и оствари по том основу приходе у висини утврђеној вештачењем.

Другостепени суд је побијаном одлуком преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца закључивши да на страни тужене нема незаконитог, нити неправилног рада њених органа који би, сходно одредбама члана 154, 155. и 172. став 1. Закона о облигационим односима, водио праву тужиоца на накнаду материјалне штете. Надлежни орган унутрашњих послова је привремено одузео од тужиоца предметно возило као покретну ствар којом је извршено кривично дело које је тужиоцу стављено на терет на основу овлашћења из члана 147. став 1. ЗКП, а вратио на основу одредбе члана 153. став 4. тог закона, одмах након одустанка тужилаштва од гоњења. Одговорност тужене по основу привременог одузимања предмета у кривичном поступку је ограничена на обавезу његовог враћања и иста не одговара за накнаду евентуалне изгубљене зараде због немогућности тужиоца да тај предмет, који по својој намени представља средство за рад, користи. Умањење вредности возила услед протекла времена – амортизација не представља основ за накнаду штете. Тужичево возило, као и свако друго, протеклом времена свакако губи на вредности, али до тога долази независно од чињенице у чијој државини се возило налази.

По оцени Врховног касационог суда, одлука другостепеног суда је правилна.

Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима, правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Према члану 155. истог Закона, штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист).

Закоником о кривичном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 55/14), који је важио у време привременог одузимања односно враћања предмета и то одредбом члана 147. став 1. прописано је да ће орган који поступа привремено одузети и обезбедити чување предмета који се по Кривичном законнику морају одузети или који могу послужити као доказ у кривичном поступку.

Одредбом члана 286. истог Закона, прописано је да ако постоје основи сумње да је извршено кривично дело за које се гони по службеној дужности, полиција је дужна да предузме потребне мере да се пронађе учинилац кривичног дела, да се учинилац или саучесник не сакрије или не побегне, да се открију и обезбеде трагови кривичног дела и предмети који могу послужити као доказ, као и да прикупи сва обавештења која би

могла бити од користи за успешно вођење кривичног поступка (став 1.); у циљу испуњења дужности из става 1. полиција може: да тражи потребна обавештења од грађана; да изврши потребан преглед превозних средстава, путника и пртљага; да за неопходно потребно време, а најдуже до осам часова ограничи кретање на одређеном простору; да предузме потребне мере у вези са утврђивањем истоветности лица и предмета; да распише потрагу за лицем и предметима за којима се трага; да у присуству одговорног лица прегледа одређене објекте и просторије државних органа, предузећа, радњи и других правних лица, оствари увид у њихову документацију и да је по потреби одузме; да предузме друге потребне мере и радње. О чињеницама и околностима које су утврђене приликом предузимања појединих радњи, а могу бити од интереса за кривични поступак, као и о предметима који су пронађени или одузети, саставиће се записник или службена белешка.

Да би имао право на накнаду материјалне штете од тужене, коју потражује у овом спору по правилима о одговорности за другог, тужилац је био у обавези да докаже постојање општих услова за грађанско-правну одговорност тужене, а то је не само постојање штете, већ и да је та штета причињена незаконитим, односно неправилним радом органа тужене у вршењу њихових функција. Незаконити рад подразумева поступање органа противно закону или другом пропису, односно пропуштање да се закон или други пропис примени, а неправилни рад чињење или нечинење противно уобичајеном начину обављања делатности, које штети праву и интересу неког лица. Како су органи тужене у конкретном случају поступали у оквиру својих овлашћења у складу са законским прописима, то не постоји нити незаконит, нити неправилан рад органа тужене. Стога су без утицаја на правилност побијане одлуке наводи ревизије да је тужилац свакако претрпео штету, јер није могао да обавља делатност ауто такси превозника у периоду у коме му је возило било привремено одузето.

Неосновано се ревизијом указује и да је амортизација возила које је није коришћено и одржавано скоро годину дана, свакако већа него возила које се редовно користи и у складу са наменом одржава. Наиме, тужилац током поступка није доказао у смислу одредбе члана 231. Закона о парничном поступку да је услед неправилног поступања органа тужене на возилу тужиоца дошло до амортизације у већем степену од редовне, тј. временске амортизације.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је донео одлуку као у изреци применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић**